

Kərim Tahirov haqqında düşünəndə mənim xəyalıma onu səciyyələndirən çoxlu epitetlər, tərifi-təntənəli təyinlərlə yanaşı, bir ifadə də gəlir: ölkəmizin Baş kitabxanaçısı!.. Və Kərim Tahirov rəsmi-inzibati olduğu qədər də mədəni-intellektual məzmunlu bu statusu, demək olar ki, bütün tərəcə-meyi-halı, həyat tarixçəsinin gedişatı, taleyinin fəvqəladə diktəsi ilə qazanıb: Bakı Dövlət Universitetinin Kitabxanaçılıq fakültəsini bitirib, əmək fəaliyyətinə M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Dövlət Kitabxanasında (indiki Milli Kitabxanada) kitabxanaçı kimi başlayıb...

1980-ci illərin əvvəllərində fəaliyyətini Mədəniyyət Nazirliyində müxtəlif vəzifələrdə davam etdirsə də, işi həmişə bilavasitə kitabxana ilə bağlı olub və görünür, həmin peşəkar maraq onu yəni Milli Kitabxanaya gətirib, beş il Metodik və nəşriyyat işləri üzrə direktor müavini olduqdan sonra 2005-ci ildə direktor təyin edilib.

Kərim Tahirov kitabxana işi sahəsindəki bu mövqelərə yalnız addım-addım, öz təcrübəsini zənginləşdirərək deyil, həm də istedadla, sonradan mə-

imkan vermişdir ki, baş kitabxana tezliklə ölkənin beyin mərkəzlərindən birinə, mədəni-ictimai nüfuzu olan mötəbər bir müəssisəyə, ziyalıların topladığı, məsləhətləşdikləri, müzakirə apardıkları, tarixi olayların xatırladığı doğma bir ocağa çevrilə bilsin. Əlbəttə, baş kitabxanaçının peşəkarlığı, milli vətənpərvərlik ruhu, heç də hər kəsə nəşib olmayan enerjisi olmasaydı, dövlətimizin kitabxana işi sahəsindəki siyasətini bu miqyasda həyata keçirmək çətin olardı. Dövlət siyasəti ilə yanaşı, Kərim Tahir-

təbili”nin səsinə nə səviyyədə əks-səda verildi, ancaq hər halda o özünün baş kitabxanaçı missiyasının arxasında sonacan möhkəm dayandı.

Kərim Tahirov, artıq qeyd olunduğu kimi, kitabxana mədəniyyətimizin beynəlxalq miqyasda təqdim sahəsində böyük təcrübə qazanmışdır. Avrsiya Kitabxanalar Assosiasiyasının vitse-prezidenti, Avropa Milli Kitabxanaları

Baş kitabxanaçı

nimsənilməsi çətin olan fitri təşkilatçılıq, rəhbərlik qabiliyyəti, insanpərvərliyi, vətənpərvərliyi ilə yiyələnmişdir. Və bir mühüm üstünlüyü də onda olmuşdur ki, ali təhsil aldığı Universitetlə əlaqəsini heç zaman kəsməmiş, elmi-pedaqoji işlə yaxından məşğul olmuş, 2009-cu ildə “M.F.Axundzadə adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının yaranması və inkişafı (1923-1959-cu illər)” mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək tarix üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi, 2013-cü ildə isə professor elmi adı almışdır.

Professor Kərim Tahirov kitabxanaşünaslıq və bibliografiyaşünaslıq sahəsində ən çox məhsuldar qələm təcrübəsinə malik olan alimlərimizdən biridir və Ulu Öndər Heydər Əliyev, akademik Zərifə xanım Əliyeva, ilk qadın ərəbşünas alim, professor Aida xanım İmanquliyeva, akademik Arif Paşayev, Əməkdar elm xadimi, professor Mir Cəlal Paşayev, Azərbaycan ədəbiyyatının klassiklərindən Nizami Gəncəvi, İmadəddin Nəsimi, Məhəmməd Füzuli, Cəlil Məmmədquluzadə, M.F.Axundzadə, M.Ə.Sabir, M.P.Vaqif, Ə.Haqverdiyev və onlarca görkəmli şəxsiyyətlərimiz haqqına fundamental elmi bibliografiyalar məhz onun qələminin məhsuludur.

Professor Kərim Tahirov öz ixtisası üzrə görkəmli alim olaraq onlarca xarici ölkədə keçirilən çoxlu sayda elmi konfranslarda ölkəmizi təmsil etmiş, mötəbər jurnallarda maraq doğuran məqalələri yayınlanmış, yüksək ixtisaslı gənc kadrların yetişməsində həm Dövlət İmtahan Komissiyasının sədri, həm müdafiə şurasının üzvü, həm elmi rəhbər, həm də rəsmi opponent kimi biliyini, zəhmətini, məsləhətlərini heç vaxt əsirgəməmişdir.

Kitabxanaçılıq (və kitabşünaslıq) Kərim Tahirovu, ümumən, humanitar elmlərin ən müxtəlif sahələrində məlumatlı, kifayət qədər dərin (və geniş) mühakimə qabiliyyəti olan bir şəxs kimi yetişdirmiş, xüsusilə ədəbiyyata marağı, ədəbi şəxsiyyətlər - şairlər, nəsiqlər, ədəbiyyatşünaslarla uzun illərdən bəri davam edən sıx əlaqələri onun ədəbiyyat aləmində məşhurlaşmasına gətirib çıxarmışdır. Onunla biriki dəfə həmsöhbət olan hər kəs etiraf edə bilər ki, Kərim müəllim sözün ağıryüngülünü həssaslıqla seçən, yüksək ədəbi zövq sahibi olan, hər kəlməsində yaradıcılıq işığı aydın görünən ziyalılardandır. Və eyni istedad onun çoxsaylı yazılarında - elmi, publisistik kitab və məqalələrində də müşahidə olunur.

Milli Kitabxanaya rəhbərlik etdiyi ilk illərdən burada yaratdığı işgüzar, elmi-metodik baxımdan məhsuldar iş şəraiti

vun xidmətidir ki, Milli Kitabxana bir tərəfdən, dövrün tələblərinə cavab verəcək bir səviyyədə elektronlaşdırılmış, digər tərəfdən, dünyanın 40-dan artıq milli kitabxanası ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq münasibətləri qurmuş, üçüncü tərəfdən isə, 50-dən artıq fundamental bibliografiya tərtib edərək nəşr etdirmişdir. Azərbaycan elminin, ədəbiyyatının, mədəniyyətinin, ictimai-siyasi həyatının elə bir görkəmli şəxsiyyətini təsəvvür etmək mümkün deyil ki, Milli Kitabxanada onun yubileyi bu və ya digər şəkildə keçirilməsin.

Qarabağ mövzusu baş kitabxanamızın (və əslən Qarabağdan olan baş kitabxanaçımızın) həmişə diqqət mərkəzində olmuş, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Qarabağ düşməndən azad ediləndən sonra isə bu mövzu yeni məzmun-hündərəcə kəsb etmişdir. Bir vaxtlar hüznə dolu hissələrin yerini bir ildir ki, sevinc, ümummilli Zəfər, ictimai nikbinlik tutur. Və kitabxanamız, eləcə də kitabxanaçılarımız fəxr edə bilərlər ki, böyük Qələbənin qazanılmasında onların da mədəni-ideoloji xidmətləri az olmamışdır.

Kərim Tahirov Əməkdar mədəniyyət işçisidir, “3-cü dərəcəli Vətənə xidmətə görə” ordeni və bir sıra medallarla təltif olunmuşdur. Səhsiz-hesabsız fəxri fərmanları, plaketləri var ki, onların bir qisminin təqdim edildiyi anların mənə də şahidi olmuşam. Və ümumiyyətlə, Kərim müəllimlə birlikdə iştirak etdiyimiz (onu da deyim ki, əksəriyyətinin təşkilatçısının məhz Kərim müəllimin olduğu) çoxlu tədbirlərdə həmişə görmüşəm ki, o öz işinə nə qədər məsuliyyətlə yanaşır, Azərbaycan kitabının həm ölkə daxilində, həm də ölkənin hüdudlarından kənarında nüfuzunun, qədir-qiyəmətinin yüksəlməsi üçün necə ürekdən çalışır. Biz o zaman qanunvericiliyə belə bir müddəə daxil etmişdik ki, hər bir nəşriyyat çap etdiyi kitablardan bir neçə nüsxə heç olmasa Milli Kitabxanaya göndərsin. Ancaq onu da bildirdik ki, bu arzumuzu həyata keçirmək - ilk növbədə Milli Kitabxanamızı, sonra isə digər mərkəzi kitabxanaları yeni nəşrlərlə ardıcıl təmin etmək elə də asan olmayacaq: nəşriyyatlar həmin nüsxələri öz hesablarına kitabxanaya göndərəcəklərmi?.. Və doğrudan da, ciddi problemlərlə rastlaşanda Kərim müəllim, sözün əsl mənasında, mübarizəyə qalxdı, nəşriyyatları, eləcə də kitab nəşr etdirən müəllifləri inandırmağa çalışdı ki, kitabxanaları təmin etmək müəlliflərin yalnız maddi-hüquqi deyil, həm də (və daha çox!) mədəni borcudur. İllər keçəndən sonra kitab haradan yoxa çıxsada, kitabxanada qalacaq, şəxsi yox, ictimai; fərdi yox, milli sərvət kimi mühafizə olunacaq... Mən indi bilmirəm Kərim müəllimin bu “həyəcan

Konfransı beynəlxalq təşkilatının, Türkdilli Ölkələrin Milli Kitabxanalar Şurasının və digər qurumların üzvü kimi Göstərdiyi fəaliyyət, həmin təşkilatlardakı yüksək nüfuzu barədə ona görə cəsarətlə söhbət açə bilərəm ki, onların bir sıra toplantılarında iştirak etmək, Kərim müəllimə bəslənən hörməti məmnunluqla seyr eləmək mənə nəşib olmuşdur. Və dəfələrlə görmüşəm ki, bizim baş kitabxanaçının sözünün öz xarici həmkarları arasında xüsusi çəkisi var. Əgər Kərim müəllim bu təşkilatlara üzv olan hər hansı kitabxanadan Azərbaycana aid nadir bir kitabın, yaxud əlyazmasının surətini, yaxud müvafiq mənbələr barəsində bu və ya digər məlumatı istəyəcəksə, həmin kitabxana hər cür rəsmi proseduru aşaraq bu xahişi ona görə yerinə yetirməyə can atacaq ki, kişinin sözü yerə düşməsin. Bu cür şəxsi nüfuz isə, əlbəttə, qarşılıqlı diqqət, hörmət və qayğıkeşliklə, gördüyü işin məsuliyyətini dərinləndirərək edib, lazımı miqyas almasına çalışmaq, mədəni körpüləri sağlam saxlamaqla əldə edilir.

Kərim Tahirovun istər ölkəmizdə, istərsə də ölkəmizdən kənarında keçirilməsinə rəhbərlik etdiyi elə bir tədbir olmaz ki, senarisi ən xırda detalına qədər əvvəlcədən hazırlanmasın, məramı, məqsədi və yekunları ilə bağlı təsəvvürlər ən azı ümumi cizgilərlə irəliləyən məlum olmasın. Məsələn, əgər xarici ölkələrdə böyük bir Azərbaycan şairinin yubileyi keçirilirsə, Milli Kitabxananın fondundan seçilmiş zəruri ədəbiyyatın son dərəcə ustalıqla təşkil edilmiş (və kitabxananın mütəxəssislərinin yaradıcılıq məhsulu olan) sərgisi nümayiş etdirilir. Və bu sərgi həmin tədbirin iştirakçıları tərəfindən yalnız maraqla qarşılanmır, eyni zamanda xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən müxtəlif ixtisaslı azərbaycansevərlərlə Milli Kitabxana arasında yeni əlaqələrin, əməkdaşlıqların əsasını qoyur.

İnamla deyə bilərəm ki, Kərim Tahirov ölkəmizin ən fəal azərbaycanşünaslarından biridir ki, azərbaycançılıq ideyalarının bütün dünyada yayılması, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyalarının, Azərbaycan dilinin, ədəbiyyatının, incəsənətinin təbliği üçün böyük həvəs, məsuliyyət və məhsuldarlıqla çalışır. Səfər etdiyi hər bir ölkənin milli kitabxanalarında Azərbaycanın bir guşəsinin, daim fəaliyyət göstərən bir ünvanının, hətta dünyanın adlı-sanlı kitabxanaçıları arasında xalqımızın dostlarının olmasına xüsusi əmək sərf edir. Və bütün bu işləri, çox mühüm cəhətdir ki, məhz vicdanının diktəsi ilə, ara vermədən, daşdığı milli mentalitetin təzahürü, təbii refleksi kimi yerinə yetirir,

mükafatını da, ilk növbədə, vicdanından alır.

Heç də təsadüfi deyil ki, Kərim Tahirovun rəhbərlik etdiyi Milli Kitabxana Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi, ölkənin digər yaradıcı qurumları, Azərbaycan universitetləri ilə fəal əməkdaşlıq edir. Bu əməkdaşlığın nəticəsidir ki, bir tərəfdən, kitabxananın fəaliyyətində intellektual-mədəni səviyyə yüksəlir, digər tərəfdən, sözügedən müəssisələr onların işi üçün çox vacib fundamental bibliografik vəsaitlərlə təmin olunurlar. Və cəsarətlə demək olar ki, Milli Kitabxananın tərtib etdiyi bibliografiyalar öz mükəmməlliyyəti, elmi-metodik səviyyəsi, gələcək araşdırmalar üçün çox faydalı mənbə rolunu oynaması ilə əvəz edilməzdir.

Kərim Tahirovun ölkənin baş kitabxanaçısı kimi bir missiyası da kitabxanaçı kadrların yetişməsi qayğısına qalması, Milli Kitabxananın klassik nümunəsində oxucu ilə kitabxanaçı arasındakı ünsiyyətin daha da inkişafı, təkmilləşməsi, müasir tələblərə cavab verməsi istiqamətində çalışmasıdır. Biz hamımız kitabxanada çox tez-tez keçirilən məclislərdə görmüşük ki, əməkdaşlar öz işlərinin öhdəsindən necə peşəkarlıqla gəlirlər... Böyük bir yığıncaqdır, onlarca iştirakçısı var, ancaq kitabxanada bir dənə də olsun artıq səs eşidilmir, artıq hərəkət edilmir. Hər yerdə səliqə-səhman, nizam-intizam, müsbət aura... İlk növbədə ona görə ki, direktor rəhbərlik etdiyi kollektivə bütöv bir ailə kimi baxır, bu ailəyə daxil olan hər bir üzv çox keçmədən anlayır ki, böyük mədəni vəzifənin icraçısı, ciddi mədəni səlahiyyət sahibi, milli mentalitetin daşıyıcısıdır. İkincisi isə, Kərim müəllimin istər özünün, istərsə də əməkdaşlarının tez-tez xarici ölkələrin kitabxanalarında olması, Milli kitabxananın vaxtaşırı olaraq xarici həmkarları qəbul etməsi, heç şübhəsiz, elə bir mühit yaradır ki, bu mühit yalnız və yalnız böyük amallara xidmətə səfərbər edir.

Kərim Tahirov kitabxanaçılıq işinə biri digərilə sıx əlaqədə olan hadisələr kompleksi kimi baxır: baş kitabxanamızda kitabın nəşrindən kitabxanaya gəlib çıxmasına; kitabxanada həm kağız, həm də elektron formada elmi-metodik baxımdan düzgün yerləşdirilməsindən fiziki-texniki olaraq mühafizəsinə; oxucular arasında geniş təbliğindən hər bir oxucuya rahat şəkildə çatdırılmasına qədər bütün mərhələlərə həssaslıqla yanaşılması təmin edilir. Milli Kitabxananın təsəvvüründə ən ağır vəziyyət cəmiyyətin ən müxtəlif təbəqələrinin əhatə edən çoxminli oxucularından hər hansı birinə istədiyi kitabın kitabxanada olmadığını deməkdən ibarətdir. Ona görə də əməkdaşlar hər vaxtla çalışırlar ki, oxucunun günbəgün artan tələblərinə cavab versinlər. Və hazırkı pandemiya şəraitində xidmətin yeni imkanlarından istifadə etməklə öz missiyalarını vicdanla yerinə yetirsinlər.

Kərim müəllimə, sadəcə, dost demək azdır, onun təbiətində qayğının, xeyirxahlığın elə cəhətləri var ki, fitri istedad səviyyəsindədir. Və heç bir tərəddüdsüz deyə bilərəm ki, mənim kimi çoxlarının az-çox elmi uğurlarında Kərim müəllimin təmənnaşsız qayğısının, xeyirxahlığının, ürəkgenişliyinin payı var.

Professor Kərim Tahirovun hələ ki bu günə son qələm təcrübəsi hesab olunan və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamına müvafiq olaraq elan edilən “Nizami Gəncəvi ili” ilə əlaqədar böyük ustalıqla tərtib etdiyi “Nizami Gəncəvi” mükəmməl fundamental elmi bibliografiya Azərbaycan elmində və ədəbiyyatşünaslığında, habelə dünya nizamişünaslığında, sözün əsl mənasında, “hadisə” hesab oluna bilər və uzun illər ərzində nizamişünas alimlərin və tədqiqatçıların stolüstü kitabına çevriləcəkdir.

Qələminiz həmişə iti olsun, baş kitabxanaçımız!

Nizami CƏFƏROV,
akademik, Milli Məclisin deputatı